

DECIZIE

18 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de avocatul Sergiu Leontean, în interesele SRL „Termopane de Lux”,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a SRL „Termopane de Lux” către SRL „Aplast Grup” cu privire la încasarea datoriei și a dobânzii de întârziere,

împotriva deciziei din 03 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de avocatul Victor Brânză, în interesele SRL „Aplast Grup”, și casată hotărârea din 15 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, prin care acțiunea a fost admisă,

c o n s t a t ă:

La 04 ianuarie 2017, SRL „Termopane de Lux” s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către SRL „Aplast Grup” cu privire la încasarea datoriei și a dobânzii de întârziere.

În motivarea cererii de chemare în judecată a indicat că, în baza contractului nr. 1301/14 din 13 ianuarie 2014 și a facturilor fiscale, a livrat pârâtei termopane, valoarea cărora nu a fost achitată, astfel încât s-a format față de reclamantă o datorie în mărime de 545 018,24 de lei.

La 15 decembrie 2016, a remis pârâtei o somație de plată a restanței, ce nu a fost însă satisfăcută, din care considerente reclamanta invocă că este îndreptățită de a încasa silit suma datorată.

În temeiul art. 619 Cod civil, pârâta are obligația de a achita reclamantei și dobânda de întârziere aferentă sumei datorate pentru perioada întârzierii, precum și penalitatea contractuală.

Astfel, a solicitat încasarea din contul SRL „Aplast Grup” a restanței în sumă de 545 018,24 de lei, a penalității aferente în sumă de 8 043,29 de lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 15 451,59 de lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Ulterior, reclamanta a depus mai multe cereri de concretizare a cuantumului pretențiilor, solicitând în final încasarea din contul pârâtei a datoriei de bază în sumă de 201 832,20 de lei, a dobânzii legale pentru perioada 21 octombrie 2017 – 14 noiembrie 2018 în sumă de 33412,89 de lei.

Prin hotărârea din 15 noiembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana, cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Termopane de Lux” a fost admisă și s-a dispus încasarea din contul SRL „Aplast Grup” în beneficiul reclamantei a datoriei în sumă de 201 832,20 de lei și a dobânzii de întârziere în sumă de 33 412,89 de lei, în beneficiul statului fiind încasată suma de 106 lei cu titlu de cheltuieli suportate de instanță.

La 13 decembrie 2018, avocatul Brînză Victor, în interesele apelantei SRL „Aplast Grup”, a contestat cu apel hotărârea primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri, prin care cererea de chemare în judecată înaintată de SRL „Termopane de Lux” să fie respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 03 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat, s-a casat hotărârea primei instanțe și s-a pronunțat o hotărâre nouă, prin care acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 21.11.2019, avocatul Sergiu Leontean, în interesele SRL „Termopane de Lux”, a declarat recurs.

În motivarea recursului a indicat că interpretările făcute de instanța de apel sunt eronate.

Astfel, a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

La 11.02.2020, SRL „Aplast Plus” a depus referință la cererea de recurs prin care a solicitat respingerea recursului declarat și menținerea deciziei instanței de apel.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că decizia recurată a fost pronunțată la 03 octombrie 2019 și comunicată participanților la proces la 07 noiembrie 2019 (f. d. 29, vol. II), iar recursul a fost declarat la 21 noiembrie 2019. Astfel, se constată că societatea-recurentă s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva deciziei din 03 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în termen.

Prin încheierea din 19 februarie 2020 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de avocatul Sergiu Leontean, în interesele SRL „Termopane de Lux”, a fost considerat admisibil.

Examinând materialele dosarului, prin prisma argumentelor invocate în cererea de recurs și referință, raportate la prevederile legale, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul

declarat de către avocatul Sergiu Leontean, în interesele SRL „Termopane de Lux”, necesită a fi admis, din considerentele ce urmează.

Analizând criticile invocate asupra temeiniciei deciziei recurate, Colegiul consideră că acestea sunt întemeiate, ori soluția instanței de apel în speță este eronată, adoptată cu încălcarea normelor de drept material, care afectează legalitatea deciziei contestate și însuși conținutul unui proces echitabil.

În susținerea concluziei date, Colegiul reține că, conform art. 383 alin.(1) din Codul de procedură civilă, după explicațiile participanților la proces, instanța de apel verifică probele din dosar și cele prezentate suplimentar de acestea. Procedura de administrare a probelor în instanță de apel este similară celei din primă instanță.

Prin prisma art.6 CEDO și art. 241 din Codul de procedură civilă, întru asigurarea legalității și temeiniciei hotărârii, instanțele de judecată au obligația de a-și motiva hotărârile, care trebuie să cuprindă circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, răspunsuri la argumentele părților și legile de care s-a călăuzit instanța.

În speță, instanța de apel, în justificarea soluției sale de respingere a acțiunii, a indicat că prima instanță eronat a constatat existența unei restanțe a apelantei față de intimată la data emiterii hotărârii contestate și a dispus încasarea acesteia, în contextul în care, potrivit materialelor cauzei, apelanta a stins până la emiterea hotărârii contestate a instanței de fond, restanța față de intimată.

Totodată, instanța de apel a conchis că, potrivit calculelor întocmite de intimată la concretizarea pretențiilor, aceasta a aplicat eronat prevederile art. 586 alin. (4) Cod civil, în contextul în care aceasta a stins creanțele sale față de apelantă în alt mod decât destinația plăților specificată de ultima în ordinele de plată. Or, din coroborarea dispozițiilor art. 586 alin. (1) și (4) Cod civil, reiese că creditorul urmează să stingă creanțele conform destinației plății specificate de debitor, pe când intimata a stins din contul sumelor achitate de apelantă penalitățile și dobânzile de întârziere calculate de aceasta la data efectuării plăților respective.

Subsecvent, instanța de apel a constatat că, în contextul în care apelanta a achitat intimatei sumele datorate, inclusiv un surplus ce acoperea penalitatea, ce includea potrivit celor expuse mai sus și dobânda de întârziere, aceasta a stins integral creanțele intimatei, din care considerente temeiuri pentru adjudecarea suplimentară a vreunor sume la data emiterii hotărârii primei instanțe și a prezentei decizii, nu sunt, motiv pentru care pretențiile concretizate ale intimatei privind încasarea datoriei în mărime de 201 832,20 de lei și a dobânzii de întârziere în sumă de 33 412,89 de lei, urmează a fi respinse ca neîntemeiate.

Astfel, în speță, societatea-recurentă, pretinde la caracterul contradictoriu al deciziei contestate, or, instanțe de apel nici nu a efectuat un calcul simplu al sumelor plătite în comparație cu cerințele din acțiune.

Totodată, recurenta a indicat că, în ședința instanței de apel, SRL „Aplast Grup” a prezentat o notă contabilă, prin care a confirmat că prin dispozițiile de plată a achitat doar 410000 de lei din datoria de bază, sumă care a fost recunoscută prin referința

depusă. La fel, prin aceeași notă s-a menționat că a fost plătită taxa de stat în mărime de 17632 de lei și cheltuielile de pentru asistența juridică în sumă de 5000 de lei.

Conform notei contabile este indicat că suma de 95722,12 de lei este o plată care urmează a fi repartizată în dependență de soluție pe litigiu. De alt fel, reiese că această sumă corect a fost primită de SRL „Termopane Lux” la compensarea penalității. Respectiv, în situația în care chiar dacă SRL „Aplast Grup” a recunoscut destinația plăților, inclusiv celor care au fost reținute de SRL „Termopane Lux”, instanța de apel arbitrar a emis soluția contestată.

Prin urmare, Colegiul constată că, deși, la materialele dosarului au fost anexate înscrisuri care sunt de natură să confirme pretențiile SRL „Termopane Lux”, precum și cele care atestă anumite transferuri efectuate de SRL „Aplast Grup” către SRL „Termopane Lux”, instanța de apel a evitat să le dea o apreciere clară și corectă.

Deci, conform situației de la 20.10.2017, datoria SRL „Aplast Grup” față de SRL „Termopane Lux” constituia suma de 746850,04 de lei, care este formată din suma de 545018,24 de lei, cu titlu de datorie de bază, din penalitatea contractuală în mărime de 91754,14 de lei (180 de zile), din dobânda legală în mărime de 83868,02 de lei, din cheltuieli pentru judecarea cauzei în mărime de 26210 de lei, din suma de 5000 de lei pentru asistență juridică și suma de 2628 de lei – onorariul executorului judiciar.

Potrivit înscrisurilor din dosar, sub formă de ordin de plată (f. d. 134-138, 186), SRL „Aplast Grup” a efectuat, în perioada 20.10.2017-13.12.2017, transferuri bănești către SRL „Termopane Lux” în contul datoriei în sumă totală de 545018,12 de lei.

Astfel, circumstanțele date indică cert despre faptul că suma datorată în mărime de 746850,04 de lei nu a fost acoperită prin sumele transferate de către SRL „Aplast Grup” în perioada enunțată, în mărime de 545018,12 de lei. În așa fel, fiind neîntemeiate argumentele intimitei, prin care aceasta afirmă că SRL „Aplast Grup” nu are nicio datorie față de SRL „Termopane Lux”, existând chiar și o supraplată de 95722 de lei.

Chiar și în ipostaza în care suma achitată de către SRL „Aplast Grup” ar acoperi datoria de bază în mărime de 545018,12 de lei, rămân neachitate alte sume la care se pretinde prin pretențiile formulate de SRL „Termopane Lux”, aceasta fiind îndreptățită de a le solicita prin prisma prevederilor contractuale cu privire la penalitate în caz de întârziere a plății corespunzătoare și a prevederilor art. 619 Cod civil (în redacția de până la 01.04.2019) cu privire la încasarea dobânzii de întârziere, or, înscrisurile din speță denotă cu certitudine că SRL „Aplast Grup” a fost în întârziere de plată a facturilor fiscale, conform cărora a fost livrată marfa cumpărătorului SRL „Aplast Grup” de către furnizorul SRL „Termopane Lux”.

Totodată, Colegiul reține ca nejustificată concluzia instanței de apel, prin care aceasta a conchis că, potrivit calculelor întocmite de SRL „Termopane Lux” la concretizarea pretențiilor, ultima a aplicat eronat prevederile art. 586 alin. (4) Cod civil, în contextul în care aceasta a stins creanțele sale față de apelantă în alt mod decât destinația plăților specificată de SRL „Aplast Grup” în ordinele de plată.

Față de această concluzie a instanței de apel, Colegiul menționează că, conform art. 586 alin. (4) Cod civil, cu sumele plătite de debitor, în cazul în care sunt

insuficiente pentru acoperirea integrală a datoriei scadente, se acoperă în primul rând cheltuielile de judecată, pe urmă dobânzile și alte obligații de plată și, la urmă, obligația principală (capitalul).

Rațiunea prevederilor alin. (4) este că debitorul nu trebuie să aibă posibilitatea să micșoreze capitalul care produce dobânzi, înainte de a plăti dobânzile și alte cheltuieli pe care creditorul le-a suportat în legătură cu executarea obligației. Părțile pot însă să consimtă ca plata să se impute mai întâi asupra capitalului și apoi asupra dobânzilor. Însă prin introducerea în contract a unei asemenea clauze, debitorul va fi ținut să achite dobânzile doar până la data la care a fost stinsă obligația de bază, astfel încât dobânda existentă la această dată nu va mai putea crește. În, speță, însă în privința unei asemenea clauze părțile nu au convenit la semnarea contractului nr. 1301/14 din 13.01.2014, și respectiv creditorul este în drept să stingă din contul sumelor achitate de debitor penalitățile și dobânzile de întârziere calculate de aceasta la data efectuării plăților respective, să acopere în primul rând cheltuielile de judecată.

Conform art. 586 alin. (1) Cod civil, în cazul în care debitorul datorează creditorului mai multe prestații similare, iar suma plătită nu este suficientă pentru stingerea tuturor datoriilor, se stinge datoria pe care o indică debitorul în momentul efectuării plății. Dacă debitorul nu face o astfel de precizare, se stinge datoria care a ajuns prima la scadență.

Prevederile alin. (1) al acestui articol, invocat de către instanța de apel în justificarea soluției sale de respingere a pretențiilor SRL „Termopane Lux”, sunt menite să soluționeze situațiile de conflict care ar putea să apară în cazul în care debitorul datorează creditorului mai multe prestații de aceeași natură, iar plata pe care o efectuează nu este suficientă pentru stingerea tuturor datoriilor. Pe când, la caz, prestațiile la care se referă instanța de apel nu sunt niște prestații similare, adică de aceeași natură, or, datoria SRL „Aplast Grup” față de SRL „Termopane Lux” este formată din datoria de bază în mărime de 545018,24 de lei, din penalitatea contractuală în mărime de 91754,14 de lei (180 de zile), din dobânda legală în mărime de 83868,02 de lei, din cheltuieli pentru judecarea cauzei în mărime de 26210 de lei, din suma de 5000 de lei pentru asistență juridică și suma de 2628 de lei – onorariul executorului judiciar.

Cele de mai sus configurează concluzia că, atunci, când creanța este purtătoare de dobânzi, iar debitorul datorează deopotrivă atât capitalul, cât și dobânzile, plata efectuată fiind insuficientă pentru acoperirea integrală a datoriei scadente, atunci, conform art. 586 alin. (4) Cod civil, se impută în primul rând cheltuielile de judecată, pe urmă dobânzile și alte obligații de plată, și la urmă obligația principală (capitalul).

În atare situație, instanța de recurs constată despre temeinicia concluziei primei instanțe, prin care aceasta afirmă că, sumele achitate de pârâtă au fost repartizate de reclamantă la discreția sa, conform ordinii prevăzute de lege, fiind acoperită următoarele sume datorate: penalitatea contractuală în valoare de 91754,14 de lei, cheltuieli pentru judecarea cauzei în valoare de 26210 de lei (taxa de stat inițială în sumă de 17 632 lei și 950 lei taxa de stat achitată ulterior), 5000 de lei asistență juridică și 2628 de lei plata executorului pentru executarea încheierii cu privire la

măsura de asigurare), și 343185,84 de lei cu titlu de datorie de bază, iar datoria restantă a părții față de reclamantă constituind suma de 201832, 20 de lei, precum și dobânda de întârziere în sumă de 33412 de lei.

Astfel, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul în cauză ca fiind întemeiat și care urmează a fi admis, ori instanța de judecată ierarhic inferioară a soluționat greșit litigiul și a examinat cauza într-un mod arbitrar.

Din aceste raționamente, Colegiul consideră concluziile instanței de apel ca fiind eronate, dictate de aplicarea eronată a normelor de drept material și aprecierea arbitrară a materialelor cauzei, motiv pentru care decizia Curții de Apel Chișinău din 03 octombrie 2019 urmează a fi casată, iar hotărârea Judecătoriai Chișinău, sediul Ciocana din 15 noiembrie 2018 urmează a fi menținută, ca fiind adoptată ca urmare a elucidării corecte a circumstanțelor cauzei, în corespundere cu normele de drept material și procedural.

Criticile invocate de intimată în referință nu pot fi reținute de Colegiu întru respingerea cererii de recurs, dat fiind faptul că acestea poartă un caracter iluzoriu, iar abordarea acestora nu vine să confirme propriile obiecții.

Conform art.445 alin.(1) lit. f) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Reieșind din cele menționate, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, în conformitate cu art.445 alin. (1) lit. f) Cod de procedură civilă

decide:

Se admite recursul declarat de către avocatul Sergiu Leontean, în interesele SRL „Termopane de Lux”.

Se casează decizia din 03 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 15 noiembrie 2018 a Judecătoriai Chișinău, sediul Ciocana, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a SRL „Termopane de Lux” către SRL „Aplast Grup” cu privire la încasarea datoriei și a dobânzii de întârziere.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu